

POSTANOWIENIE

10 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 10 lipca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa małoletniej A. B.

przeciwko P. B.

o podwyższenie alimentów,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Toruniu

postanowieniem z 11 kwietnia 2024 r., III RC 180/24,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 11 kwietnia 2024 r. Sąd Rejonowy w Toruniu zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa małoletniej A. B. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego M. B. przeciwko P. B. o podwyższenie alimentów. Sąd Rejonowy wyjaśnił, że M. B. jest długoletnim ławnikiem Sądu Rejonowego w T., a w obecnej kadencji jest również członkiem Rady Ławniczej. Od wielu lat uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Rejonowy w T., a ta okoliczność w odbiorze społecznym może budzić obawy co do bezstronności sądu w rozstrzygnięciu sprawy, w której występuje ona jako przedstawiciel ustawowy strony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ k.p.c. stanowi podstawę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W orzecznictwie podkreśla się, że przepis ten stanowi wyjątek od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tej przyczyny powinien być interpretowany ściśle (zob. postanowienia SN z: 16 marca 2020 r., IV CO 18/20; z 10 września 2020 r., II CO 203/20; z 28 września 2021 r., II CO 72/21). Zbyt pochopne przekazywanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie służy wytworzeniu w społeczeństwie przekonania o bezstronności sądów, lecz przeciwnie – może budować przekonanie o łatwości manipulowania ich ustawową właściwością (zob. postanowienia SN z: 25 listopada 2009 r., III KO 81/09; 24 lutego 2020 r., II PO 5/20). Podstawa do zastosowania art. 44¹ k.p.c. istnieje wtedy, gdy zachodzi istotne ryzyko, że autorytet sądownictwa znacząco ucierpi w razie rozpatrzenia danej sprawy przez właściwy sąd. Dla oceny wagi zagrożenia dla autorytetu sądownictwa znaczenie mają przesłanki obiektywne (np. uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziów danego sądu w konkretnej sprawie) oraz przesłanki subiektywne (np. przekonanie stron postępowania albo lokalnej opinii publicznej o braku bezstronności sędziów danego sądu w konkretnej sprawie). Same przesłanki subiektywne nie są wystarczające do zastosowania art. 44¹ § 1 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 3 sierpnia 2022 r., I NO 86/22).

O konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, o którym mowa w art. 44¹ § 1 k.p.c., nie może świadczyć ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy w stosunku do grupy, nawet istotnej, sędziów sądu występującego (zob. postanowienie SN z 22 lutego 2024 r., III CO 166/24). Podstaw stosowania tego przepisu nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a!]

